ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (tretia komora)

z 1. júna 2006 *

V spojených veciach C-442/03 P a C-471/03 P,

ktorých predmetom boli dve odvolania podľa článku 56 Štatútu Súdneho dvora, podané 17. októbra a 10. novembra 2003,

P & O European Ferries (Vizcaya) SA, so sídlom v Bilbau (Španielsko), v zastúpení: J. Lever, QC, J. Ellison, solicitor, a M. Pickford, barrister, za právnej pomoci E. Bourtzalas a J. Folguera Crespo, abogados,

odvolateľka vo veci C-442/03 P,

Diputación Foral de Vizcaya, v zastúpení: I. Sáenz-Cortabarría Fernández a M. Morales Isasi, abogados,

odvolateľ vo veci C-471/03 P,

* Jazyky konania: angličtina a španielčina.

ďalší účastník konania:

Komisia Európskych spoločenstiev, v zastúpení: N. Khan a J. Buendía Sierra, splnomocnení zástupcovia, s adresou na doručovanie v Luxemburgu,

žalovaná v prvostupňovom konaní,

SÚDNY DVOR (tretia komora),

v zložení: predseda tretej komory A. Rosas, sudcovia J. Malenovský, J.-P. Puissochet (spravodajca), S. von Bahr a A. Borg Barthet,

generálny advokát: A. Tizzano,
tajomník: L. Hewlett, hlavná referentka,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 22. septembra 2005,

po vypočutí návrhov generálneho advokáta na pojednávaní 9. februára 2006,

vyhlásil tento

Rozsudok

1 P & O European Ferries (Vizcaya) SA (pôvodne Ferries Golfo de Vizcaya SA ďalej len „P & O Ferries") a Diputación Foral de Vizcaya (provinčná rada Biscaye ďalej len

„Diputación") svojimi odvolaniami navrhujú zrušenie rozhodnutia Súdu prvého stupňa Európskych spoločenstiev z 5. augusta 2003, P & O European Ferries (Vizcaya) a Diputación Foral de Vizcaya/Komisia (T-116/01 a T-118/01, Zb. s. II-2957, ďalej len „napadnutý rozsudok", ktorým boli zamietnuté ich žaloby o zrušenie rozhodnutia Komisie 2001/247/ES z 29. novembra 2000 o režime pomoci aplikovanom Španielskom v prospech námornej spoločnosti Ferries Golfo de Vizcaya (Ú. v. ES L 89, 2001, s. 28, ďalej len „napadnuté rozhodnutie").

Skutkové okolnosti a napadnuté rozhodnutie

2 Napadnutý rozsudok uvádzal skutkové okolnosti sporu nasledujúcim spôsobom:

„1 Dňa 9. júla 1992 Diputación... a Ministerstvo obchodu a turistiky baskickej vlády na jednej strane a Ferries Golfo de Vizcaya, ktorá sa zmenila na P & O European Ferries (Vizcaya)..., na strane druhej podpísali dohodu (ďalej len „počiatočná dohoda") o zriadení prepravnej služby medzi Bilbaom a Portsmouthom. Táto dohoda predpokladala, že orgány, ktoré boli jej signatármi, v období od marca 1993 do marca 1996 kúpia 26 000 cestovných lístkov použiteľných na námornej linke Bilbao — Portsmouth. Maximálna finančná protihodnota, ktorá mohla byť zaplatená P & O Ferries, bola stanovená na 911 800 000 španielskych pesiet (ESP) a bolo dohodnuté, že sadzba na cestujúceho bude 34 000 ESP v období 1993 — 1994, a pokiaľ nebude dohodnuté inak, 36 000 ESP v období 1994 — 1995 a 38 000 ESP v období 1995 — 1996. Počiatočná dohoda nebola oznámená Komisii.

2 Listom z 21. septembra 1992 spoločnosť Bretagne Angleterre Irlande, ktorá už viac rokov pod obchodným menom ‚Britanny Ferries' prevádzkuje námornú

linku medzi prístavmi Plymouth v Spojenom kráľovstve a Santander v Španielsku, podala na Komisiu sťažnosť, v ktorej ju oboznámila o dôležitých subvenciách, ktoré mali byť P & O Ferries udelené prostredníctvom Diputación a baskickej vlády.

3 Listom z 30. novembra 1992 Komisia vyzvala španielsku vládu, aby jej poskytla všetky potrebné informácie o predmetných subvenciách. Tá jej doručila svoju odpoveď 1. apríla 1993.

4 Dňa 29. septembra 1993 rozhodla Komisia o začatí konania podľa článku 93 ods. 2 Zmluvy ES (teraz článok 88 ods. 2 ES). Domnievala sa, že počiatočná dohoda nepredstavovala bežnú obchodnú transakciu, pretože sa týkala kúpy vopred určeného počtu cestovných lístkov na obdobie troch rokov, dohodnutá cena bola vyššia ako bežná obchodná sadzba, cena lístkov bola zaplatená aj za nevykonané cesty a za cesty presmerované do iných prístavov a dohoda obsahovala záväzok krytia všetkých strát počas prvých troch rokov prevádzkovania novej služby, a teda došlo k vylúčeniu obchodného rizika pre P & O Ferries. So zreteľom na poskytnuté informácie Komisia usúdila, že finančná pomoc poskytnutá P & O Ferries predstavuje štátnu pomoc v zmysle článku 92 Zmluvy ES (zmenený, teraz článok 87 ES) a nespĺňa podmienky potrebné na to, aby ju bolo možné uznať za zlúčiteľnú s vnútorným trhom.

5 Listom z 13. októbra 1993 Komisia oznámila vyššie uvedené rozhodnutie španielskej vláde a vyzvala ju, aby jej potvrdila, že preruší všetky platby z dôvodu predmetnej pomoci, až kým Komisia neprijme konečné rozhodnutie. V tomto liste bola tiež španielska vláda vyzvaná, aby predložila svoje pripomienky a poskytla všetky informácie potrebné na posúdenie tejto pomoci.

6 Listom z 10. novembra 1993 oznámila baskická vláda Komisii prerušenie uskutočňovania počiatočnej dohody.

7 Rozhodnutie začať konanie o pomoci udelenej Španielskym kráľovstvom P & O Ferries bolo predmetom oznámenia Komisie adresovaného ostatným členským štátom a dotknutým stranám, ktoré bolo zverejnené v *Úradnom vestníku Európskych spoločenstiev* (Ú. v. ES C 70, 1994, s. 5).

8 V rámci správneho konania P & O Ferries a Komisia rokovali o druhu dohody, ktorá by mohla byť uzavretá zmluvnými stranami. Tieto rokovania viedli najmä k návrhu zmeny počiatočnej dohody a k návrhom na nahradenie počiatočnej dohody novou dohodou.

9 Listom z 27. marca 1995 adresovaným úradníkovi generálneho riaditeľstva (GR) ‚Doprava', do ktorého kompetencie spadá štátna pomoc v sektore dopravy, P & O Ferries oznámila Komisii novú dohodu (ďalej len ‚nová dohoda'), ktorá bola uzavretá 7. marca 1995 medzi Diputación a P & O Ferries a mala by byť účinná v období rokov 1995 až 1998. Z priloženého listu vyplýva, že Diputación bude dostávať úroky zo súm, ktoré boli dané k dispozícii P & O Ferries v rámci počiatočnej dohody.

10 Podľa ustanovení tejto novej dohody sa Diputación zaväzuje kúpiť na obdobie od januára 1995 do decembra 1998 celkove 46 500 cestovných lístkov použiteľných na námornej linke Bilbao-Portsmouth prevádzkovanej P & O Ferries. Maximálna finančná protihodnota, ktorú orgán verejnej moci zaplatí, bola stanovená na 985 500 000 ESP, z čoho 300 000 000 malo byť zaplatených v roku 1995, 315 000 000 v roku 1996, 198 000 000 v roku 1997 a 172 500 000 v roku 1998. Dohodnutá sadzba na cestujúceho je 20 000 v roku 1995, 21 000 v roku 1996, 22 000 v roku 1997 a 23 000 v roku 1998. Tieto sadzby boli predmetom zníženia zohľadňujúceho dlhodobý záväzok Diputación kúpiť cestovné lístky a boli vypočítané na základe referenčnej sadzby 22 000 ESP,

teda bežnej obchodnej sadzby zverejnenej pre rok 1994 zvýšenej o 5 % ročne, čo viedlo k 23 300 ESP v roku 1995, k 24 500 v roku 1996, k 25 700 v roku 1997 a 26 985 v roku 1998.

11 Piate ustanovenie novej dohody stanovuje, že:

„... [Diputación] týmto potvrdzuje, že došlo k prijatiu všetkých potrebných opatrení, aby sa vyhovelo všetkým platným právnym normám vzťahujúcim sa k dohode, a najmä, aby táto dohoda neporušovala vnútroštátne právne normy, právne normy vzťahujúce sa k ochrane pred zásahmi do hospodárskej súťaže ani článok 92 Rímskej zmluvy, a že došlo k prijatiu všetkých potrebných opatrení, aby sa vyhovelo článku 93 ods. 3 Rímskej zmluvy.'

12 Dňa 7. júna 1995 prijala Komisia rozhodnutie, ktorým sa skončilo konanie o preskúmaní začaté v prípade pomoci v prospech P & O Ferries (ďalej len ‚rozhodnutie zo 7. júna 1995').

13 Z rozhodnutia zo 7. júna 1995 vyplynulo, že nová dohoda priniesla viacero dôležitých zmien s cieľom vyhovieť požiadavkám Komisie. Baskická vláda už nebola zmluvnou stranou tejto dohody. Podľa informácií poskytnutých Komisii množstvo cestovných lístkov, ktoré mala kúpiť Diputación, bolo stanovené podľa predpokladov prijatia ponuky istými skupinami osôb s nízkymi príjmami a cieľovými skupinami sociálnych a kultúrnych programom vrátane školských skupín, mládeže a starších osôb. Cena cestovných lístkov bola nižšia ako cena cestovných lístkov uvedená v cenníku pre dotknuté obdobie v súlade s bežnou praxou množstevných zliav v prospech veľkoodberateľov a obchodných zástupcov. Rovnako bolo v rozhodnutí uvedené, že ostatné ustanovenia počiatočnej dohody, ktoré vyvolávali otázky, boli z novej dohody vypustené.

14 Komisia v rozhodnutí zo 7. júna 1995 takisto konštatovala, že životaschopnosť služby navrhovanej P & O Ferries bola dokázaná dosiahnutými obchodnými výsledkami a že P & O Ferries mohla upevniť svoje aktivity aj bez uchýlenia sa k štátnej pomoci. P & O Ferries podľa novej dohody nebude disponovať žiadnymi osobitnými právami v prístave Bilbao a jej prednosť v prístavisku bude obmedzená osobitnými časovými rozvrhmi odchodov a príchodov jej lodí, čo skutočne umožní ostatným lodiam používať prístavisko kedykoľvek inokedy. Komisia usúdila, že nová dohoda, ktorej cieľom bolo zvýhodniť obyvateľov používajúcich služby miestnej lodnej prepravy, zdá sa, predstavovala bežný a poctivý obchodný vzťah týkajúci sa tarifikácie poskytnutých služieb.

15 Komisia teda dospela k záveru, že nová dohoda nepredstavuje štátnu pomoc a rozhodla sa ukončiť konanie začaté 29. septembra 1993.

16 Rozsudkom z 28. januára 1999, BAI/Komisia (T-14/96, Zb. s. II-139...), Súd prvého stupňa zrušil rozhodnutie zo 7. júna 1995 z dôvodu, že Komisia sa opierala o nesprávny výklad článku 92 ods. 1 Zmluvy ES, keď došla k záveru, že nová dohoda neprestavovala štátnu pomoc.

17 Dňa 26. mája 1999 Komisia rozhodla o začatí konania podľa článku 88 ods. 2 ES s cieľom umožniť zúčastneným stranám podať ich pripomienky k stanovisku prijatému Komisiou v dôsledku rozsudku [BAI/Komisia, už citovaný] (Ú. v. ES C 233, 1999, s. 22). Túto skutočnosť oznámila Španielskemu kráľovstvu listom zo 16. júna 1999. Následne dostala pripomienky niektorých zúčastnených strán a zaslala ich na pripomienkovanie španielskym orgánom. Tie k nim poskytli svoje tvrdenia v liste z 21. októbra 1999 a doplňujúce pripomienky vyjadrili 8. februára a 6. júna 2000."

3 Napadnutý rozsudok opisoval napadnuté rozhodnutia takto:

„18 [Napadnutým rozhodnutím],... Komisia ukončila konanie podľa článku 88 ods. 2 ES tým, že označila predmetnú pomoc za nezlúčiteľnú s vnútorným trhom a nariadila Španielskemu kráľovstvu požadovať jej vrátenie.

19 Z napadnutého rozhodnutia vyplýva, že svojou kúpou cestovných lístkov Diputación chcela na jednej strane podporiť cesty pre osoby tretieho veku majúce pobyt v Biscaye v rámci programu ciest paušálna dovolenka na mieru nazvaného ‚Adineko' a na druhej strane zjednodušiť prístup k preprave osobám a inštitúciám v Biscaye, ktoré potrebujú osobitné prepravné podmienky (napríklad miestne úrady, asociácie, odborné školy a univerzity). Takisto z neho vyplýva, že program Adineko bol vytvorený autonómnymi baskickými orgánmi s cieľom nahradiť od roku 1996 národný program dotovaných ciest nazývaný ‚Inserso', ktorý ročne využívalo približne 15 000 Biskajcov (odseky 32 až 34, 48 a 51 rozhodnutia).

20 Pri svojom posudzovaní pomoci Komisia zistila, že celkové množstvo cestovných lístkov kúpených Diputación nebol stanovený v závislosti od jej reálnych potrieb. Podľa nej v rozpore s tým, ako to vysvetľovala Diputación, nemohol byť počet cestovných lístkov kúpených od P & O Ferries odhadnutý na základe čísel programu Inserso. Zistila, že (odsek 49):

‚[Diputación] sa rozhodol od [P & O Ferries] kúpiť 15 000 cestovných lístkov v roku 1995, keď ešte participoval na programe Inserso, ktorý malo využívať približne 15 000 osôb v Biscaye. Baskické autonómne orgány nevysvetlili, prečo boli tieto potreby v Biscaye v tomto roku dvojnásobne zvýšené. Rovnako tiež neuviedli, prečo sa v rámci programu v roku 1997 a 1998 prerozdelilo len 9 000

a 7 500 cestovných lístkov (namiesto 15 000). Tým, že sa [Diputación] rozhodla zaviazať kúpiť tento počet cestovných lístkov, ignorovala skutočnosť, že program Inserso pokračoval v prinášaní prospechu obyvateľom regiónu [hoci Diputación skončila svoju účasť na programe] a že jej program teda nenaplní svoje ciele. Autonómne baskické orgány navyše ani nevysvetlili, prečo počet kúpených cestovných lístkov z mesiaca na mesiac tak kolísal (napríklad v januári 1995 bolo kúpených 750 cestovných lístkov oproti 3 000 lístkom vo februári toho istého roku).'

21 V prípade počtu prerozdelených lístkov rozhodnutie stanovuje, že v rámci Adineko došlo v období rokov 1996 až 1998 k prerozdeleniu celkove 3 532 cestovných lístkov a v rámci programu s cieľom uľahčiť prístup k preprave osôb a inštitúcií v Biscaye došlo v období rokov 1995 až 1998 k prerozdeleniu 12 520 cestovných lístkov (odsek 50 a 51).

22 Nakoniec Komisia zistila, že nová dohoda obsahuje viacero ustanovení, ktoré nie sú bežné pre obchodnú dohodu týkajúcu sa kúpy cestovných lístkov, uvedúc ako príklad skutočnosť, že dohoda upresňuje počet týždenných a ročných ciest, ktoré musí P & O Ferries zabezpečiť, skutočnosť, že súhlas Diputación bude nutný v prípade, ak by P & O Ferries chcela zmeniť loď zabezpečujúcu službu, a skutočnosť, že dohoda stanovuje presné podmienky napríklad v prípade národnosti členov posádky alebo pôvodu majetku a služieb (odsek 52).

23 Komisia z toho vyvodila tento záver (odsek 53):

‚[Nová dohoda] nezodpovedá skutočným sociálnym potrebám, na ktoré sa odvolávali autonómne baskické orgány, a nepredstavuje bežnú obchodnú transakciu, ale skôr pomoc v prospech námornej spoločnosti. Skutočnosť, že sumy poskytnuté na základe [počiatočnej dohody] a [novej dohody] sú si veľmi

blízke, len potvrdzuje tento názor. Orgány vytvorili druhý program umožňujúci námornej spoločnosti uchovať si výšku pomoci sľúbenej v roku 1992.'

24 Čo sa týka použiteľnosti výnimiek stanovených v článku 87 ods. 2 a 3 ES, Komisia usudzuje, že žiadna z týchto výnimiek sa nevzťahuje na tento prípad (odseku 56 až 73).

25 Pokiaľ ide o vrátenie pomoci, Komisia odmieta tvrdenie, podľa ktorého by toto vrátenie pomoci porušilo legitímnu dôveru Diputación a P & O Ferries. V tomto ohľade sa Komisia odvoláva na body 51 až 54 odôvodnenia Súdneho dvora zo 14. januára 1997, Španielsko/Komisia (C-169/95, Zb. s. I-135), a doslovne ich cituje. Takisto sa odvoláva na skutočnosť, že rozhodnutie zo 7. júna 1995 bolo namietané včas a následne zrušené Súdom prvého stupňa, že k vykonaniu tohto rozhodnutie došlo ešte predtým, ako Komisia prijala záverečné rozhodnutie v tejto veci, a že členský štát nikdy neuskutočnil platné oznámenie pomoci podľa článku 88 ods. 3 ES (odseky 74 až 78).

26 Podľa článku 1 napadnutého rozhodnutia:

‚Štátna pomoc poskytnutá Španielskom v prospech [P & O Ferries] vo výške 985 500 000 španielskych pesiet je nezlúčiteľná s vnútorným trhom.'

27 Článok 2 napadnutého rozhodnutia bol teda formulovaný takto:

‚1. Španielsko prijme všetky opatrenia potrebné na zabezpečenie vrátenia nezákonne poskytnutej pomoci upravenej v článku 1 príjemcom.

2. Vrátenie sa uskutoční bezodkladne v súlade s pravidlami vnútroštátnych konaní, pokiaľ umožňujú okamžitý a účinný výkon tohto rozhodnutia. K pomoci, ktorú je potrebné vrátiť, sa pripočítajú úroky, ktoré vznikli v období medzi dňom, keď bola pomoc poskytnutá prijímateľovi, a dňom jej vrátenia. Úroky sa vypočítajú na základe referenčnej sadzby používanej na výpočet ekvivalentu pomoci v rámci regionálnej pomoci.'"

Konanie pred Súdom prvého stupňa a napadnutý rozsudok

4 Návrhmi doručenými do kancelárie Súdu prvého stupňa 25. a 31. mája 2001 P & O Ferries (vec T-116/01) a Diputación (vec T-118/01) podali žaloby s cieľom zrušiť článok 2 napadnutého rozhodnutia, ako aj toto rozhodnutie ako celok. P & O Ferries bolo povolené vstúpiť do konania ako vedľajší účastník na podporu návrhov Diputación vo veci T-118/01. Diputación bolo povolené vstúpiť do konania ako vedľajší účastník na podporu návrhov P & O Ferries vo veci T-116/01.

5 Uznesením z 20. januára 2003 boli obidve veci spojené na účely ústnej časti konania a na účely vyhlásenia rozsudku.

6 V napadnutom rozsudku Súd prvého stupňa zistil, že nová dohoda vo svojej podstate neovplyvnila pomoc založenú počiatočnou dohodou a že tieto dve dohody predstavujú jednu pomoc založenú a poskytnutú v roku 1992 bez predchádzajúceho oznámenia Komisii, teda v rozpore s článkom 88 ods. 3 ES.

7 Súd prvého stupňa z toho najmä vyvodil, že Komisia nebola povinná v takom prípade dokazovať skutočný vplyv tejto pomoci na hospodársku súťaž a na obchod medzi členskými štátmi a že mohla zákonne požadovať zabezpečenie vrátenia takejto pomoci bez toho, aby tomu bránila zásada ochrany legitímnej dôvery. Takisto sa

domnieva, že neoznámenie spornej pomoci Komisii bráni tomu, aby sa španielske orgány v danom prípade dovolávali pravidla lehoty vyplývajúceho z rozsudku Súdneho dvora z 11. decembra 1973, Lorenz (120/73, Zb. s. 1471). Súd prvého stupňa tiež zdôraznil, že táto pomoc bola poskytnutá bez toho, aby bola oznámená Komisii, a preto Komisia nebola povinná odôvodniť svoje rozhodnutie o nariadení jej vymáhania.

8 Ďalej sa Súd prvého stupňa domnieva, že právna sila rozhodnutej veci viažuca sa na už citovaný rozsudok BAI/Komisia nebráni preskúmaniu odvolacích dôvodov nastolených P & O Ferries a Diputación, založených najmä na tom, že nová dohoda nemohla byť označená za štátnu pomoc v zmysle článku 87 ods. 1 ES, ale tieto odvolacie dôvody sú podľa neho nepodložené.

9 Nakoniec Súd prvého stupňa odmietol ostatné dôvody. Domnieva sa najmä, že Komisia správne dospela k záveru, že sporná pomoc nebola poskytnutá jednotlivým spotrebiteľom bez diskriminácie vo vzťahu k pôvodu výrobkov a služieb a teda že podmienky stanovené v článku 87 ods. 2 písm. a) ES neboli splnené.

10 V dôsledku toho Súd prvého stupňa zamietol žaloby a zaviazal P & O Ferries a Diputación znášať vlastné trovy konania, ako aj nahradiť trovy konania vynaložené Komisiou.

Konanie pred Súdnym dvorom a návrhy účastníkov konania

11 P & O Ferries navrhuje, aby Súdny dvor:

— zrušil napadnutý rozsudok a vrátil vec Súdu prvého stupňa, aby rozhodol o zákonnosti článku 2 napadnutého rozhodnutia, ktorým Komisia nariadila vrátenie pomoci,

— zaviazal Komisiu na náhradu trov konania o odvolaní.

12 Diputación navrhuje, aby Súdny dvor:

— zrušil napadnutý rozsudok,

— pokiaľ to štádium sporu dovoľuje, rozhodol o spore sám a zrušil napadnuté rozhodnutie alebo, subsidiárne, zrušil článok 2 tohto rozhodnutia,

— subsidiárne vrátil vec Súdu prvého stupňa,

— zaviazal Komisiu na náhradu trov prvostupňového konania a konania o odvolaní.

13 Komisia navrhuje, aby Súdny dvor:

— vyhlásil, že odvolanie Diputación je neprípustné alebo, subsidiárne, aby ho zamietol ako nedôvodné,

— zamietol odvolanie P & O Ferries,

— zaviazal P & O Ferries a Diputación na náhradu trov konania.

14 Uznesením z 27. júla 2005 predseda tretej komory v súlade s článkom 43 rokovacieho poriadku nariadil spojenie týchto vecí na účely ústnej časti konania a vyhlásenia rozsudku.

O odvolaniach

15 Vo veci C-442/03 P sa P & O Ferries opiera o sedem odvolacích dôvodov.

16 Vo veci C-471/03 P sa Diputación opiera o deväť odvolacích dôvodov. Proti tomuto odvolaniu Komisia vznáša námietku neprípustnosti.

17 Na účely preskúmania týchto odvolaní je potrebné rozobrať:

— otázku prípustnosti odvolania Diputación,

— odvolacie dôvody týkajúce sa kvalifikácie súm poskytnutých P & O Ferries ako štátnej pomoci,

— odvolacie dôvody založené na tom, že Súd prvého stupňa nesprávne usúdil, že sporná pomoc nebola v súlade s právnymi predpismi oznámená Komisii,

— odvolacie dôvody týkajúce sa dôsledkov, ktoré Súd prvého stupňa vyvodil z neoznámenia, a

— odvolací dôvod založený na tom, že Súd prvého stupňa sa dopustil nesprávneho právneho posúdenia, keď sa domnieval, že daná pomoc nebola v súlade so Zmluvou ES.

O prípustnosti odvolania Diputación

Argumentácia účastníkov konania

18 Komisia sa opiera o skutočnosť, že odvolanie bolo podané oneskorene, a je teda neprípustné. Diputación potvrdila 1. septembra 2003 prijatie napadnutého rozsudku vyhláseného 5. augusta 2003, čo by umožňovalo domnievať sa, že odvolanie bolo podané v požadovanej lehote. Každopádne viacero skutočností svedčí o tom, že Diputación tým, že potvrdil prijatie tohto rozsudku tak oneskorene, hrubo porušil povinnosť riadnej starostlivosti, dokonca umelo predĺžil lehotu, ktorú mal na prípravu svojho odvolania. Požiadavka dodržania primeranej lehoty, ktorá môže byť vyvodená z článku 100 ods. 2 a článku 79 ods. 2 Rokovacieho poriadku Súdu prvého stupňa, nebola splnená. V skutočnosti bol účastníkom konania oznámený listom kancelárie Súdu prvého stupňa zo 7. júla 2003 dátum vyhlásenia napadnutého rozsudku. Komisia a P & O Ferries potvrdili prijatie tohto rozsudku 12. a 13. augusta 2003. Tlačová správa, ktorú zverejnila Diputación 5. augusta 2003 a naznačovala, že Diputación podá proti rozsudku zamietajúcemu jej žalobu odvolanie, dokazuje, že odvolateľovi bol tento rozsudok známy podstatne skôr ako 1. septembra 2003.

19 Podľa Diputación o prípustnosti odvolania nemožno vôbec pochybovať. Napadnutý rozsudok jej bol doručený za podmienok stanovených v článku 100 ods. 1

Rokovacieho poriadku Súdu prvého stupňa a lehota na podanie odvolania, ktorá začala plynúť od 1. septembra 2003, bola dodržaná. Článok 100 ods. 2 a článok 79 ods. 2 tohto poriadku, na ktoré Komisia odkazuje, sa nevzťahujú na doručovanie rozsudkov, a preto nie sú relevantné. Každopádne nebolo dokázané, že by poradcovia odvolateľky boli upovedomení faxom o zaslaní kópie napadnutého rozsudku, aby sa tieto články v tomto prípade mohli použiť. Lehota na podanie odvolania teda nemôže začať plynúť odo dňa, keď sa účastníci konania oboznámia s rozsudkom, proti ktorému namietajú. Ak by to tak bolo, lehota by začala plynúť odo dňa vyhlásenia rozsudkov Súdu prvého stupňa, keďže od tohto dátumu sú rozsudky k dispozícii na internete, čo by nebolo v súlade s ustanoveniami článku 100 Rokovacieho poriadku Súdu prvého stupňa v kombinácii s článkom 101 ods. 1 písm. a) tohto poriadku. Nakoniec odvolateľka upozorňuje, že lehota, počas ktorej mala podľa Komisie podať svoje odvolanie, bola totožnou s obdobím dovolenky jej poradcov, ktoré zodpovedá súdnym prázdninám.

20 Komisia vo svojej duplike rozvádza svoje tvrdenia týkajúce sa oneskorenosti odvolania. Keďže si Diputación nezvolila na účely doručovania písomností adresu v Luxemburgu, mal byť napadnutý rozsudok zaslaný doporučenou poštovou zásielkou spolu s potvrdením o dodaní podľa článku 100 ods. 1 Rokovacieho poriadku Súdu prvého stupňa. Navyše Diputación mal uznať, že 9. augusta 2003 sa oboznámil s napadnutým rozsudkom na internete Súdneho dvora, a teda bol na základe tejto skutočnosti upovedomený o doručení „akýmkoľvek iným technickým komunikačným prostriedkom" podľa článku 100 ods. 2 tohto poriadku. Prezumpcia doručenia zásielky v desiaty deň po jej podaní na luxemburskej pošte stanovená v danom článku 100 ods. 2 druhom pododseku by sa teda mala aplikovať. Táto prezumpcia môže byť popieraná na základe tohto istého ustanovenia len prostredníctvom potvrdenie o dodaní, ktorého dátum by predchádzal dátumu prezumovaného doručenia. Skutočnosť, že Diputación potvrdil prijatie zásielky 1. septembra 2003, teda nedovoľuje popierať túto prezumpciu doručenia. Tento výklad Rokovacieho poriadku Súdu prvého stupňa bol prijatý Súdnym dvorom (uznesenie z 19. februára 2004, Forum des Migrants/Komisia, C-369/03 P, Zb. s. I-1981, body 10 a 11). Keďže teda možno napadnutý rozsudok považovať za doručený odvolateľovi najneskôr 17. augusta 2003 a lehota na podanie odvolania uplynula 27. októbra 2003, je toto odvolanie podané 10. novembra 2003 neprípustné.

Posúdenie Súdnym dvorom

21 Na základe článku 44 ods. 2 tretieho pododseku Rokovacieho poriadku Súdu prvého stupňa, pokiaľ návrh neobsahuje adresu na doručovanie v mieste sídla Súdu prvého stupňa, čo je možnosť upravená v článku 44 ods. 2 prvom pododseku tohto poriadku, a pokiaľ advokát alebo splnomocnený zástupca odvolateľa nesúhlasil, aby mu boli písomnosti doručované faxom alebo inými technickými komunikačnými prostriedkami, čo je možnosť článku upravená v článku 44 ods. 2 druhého pododseku tohto poriadku, budú na účely konania všetky písomnosti určené dotknutému účastníkovi konania doručované doporučenou poštovou zásielkou, pričom za riadne doručenie doporučenej zásielky sa odchylne od ustanovení článku 100 ods. 1 tohto rokovacieho poriadku považuje jej odovzdanie na pošte v mieste sídla Súdu prvého stupňa.

22 V tomto spore je isté, že Diputación si na účely konania pred Súdom prvého stupňa nezvolila adresu na doručovanie v Luxemburgu. Nevyužila teda možnosť stanovenú vo vyššie uvedenom článku 44 ods. 2 prvom pododseku. Naopak však na prvej strane návrhu podaného na Súd prvého stupňa uviedla, že jej advokáti súhlasia s doručovaním písomností faxom v súlade s článkom 44 ods. 2 druhým pododsekom Rokovacieho poriadku Súdu prvého stupňa. Z tohto dôvodu sa článok 44 ods. 2 tretí pododsek tohto poriadku nepoužije (pozri v tomto zmysle uznesenie z 29. októbra 2004, Ripa di Meana/Parlament, C-360/02 P, Zb. s. I-10339, bod 21).

23 Za týchto podmienok môže spôsob doručovania v danom prípade vyplývať len z článku 100 ods. 2 druhého pododseku tohto poriadku, na základe ktorého sa rozsudky a uznesenia Súdu prvého stupňa v prípade, že si adresát nezvolil adresu na účely doručovania písomností, doručujú zaslaním kópie predmetného rozsudku overenej tajomníkom na adresu jeho bydliska doporučenou poštovou zásielkou spolu s potvrdením o dodaní alebo osobným odovzdaním tejto kópie, ktorej prevzatie adresát potvrdí (pozri v tomto zmysle uznesenie Ripa di Meana/Parlament, už citované, bod 22). Podľa tohto ustanovenia sa doporučená poštová zásielka považuje za doručenú adresátovi desiaty deň po jej podaní na pošte v mieste, kde má Súd prvého stupňa svoje sídlo.

24 Vyššie uvedený článok 100 ods. 2 druhý pododsek však upresňuje, že adresát je „upovedomený" o takejto zásielke alebo odovzdaní „faxom alebo inými technickými komunikačnými prostriedkami". Z tohto znenia vyplýva, že toto upovedomenie je formálnym úkonom, ktorého realizácia prislúcha len oddeleniu poverenému doručovaním rozsudkov a uznesení, teda kancelárii Súdu prvého stupňa.

25 Okrem toho toto ustanovenie predpokladá, že pravidlo, podľa ktorého sa doporučená poštová zásielka považuje za doručenú adresátovi desiaty deň po jej podaní na pošte, sa nepoužije najmä vtedy, ak adresát informuje tajomníka v lehote troch týždňov od upovedomenia faxom alebo akýmkoľvek iným technickým komunikačným prostriedkom, že mu písomnosť nebola doručená. Upovedomenie adresáta faxom alebo akýmkoľvek iným technickým komunikačným prostriedkom predstavuje teda zásadný formálny úkon, ktorý jediný zabezpečuje, že doručenie bolo riadne vykonané. Pokiaľ však kancelária neupovedomí adresáta v súlade s požadovanými podmienkami, adresát nemôže popierať predpokladaný dátum odoslania zásielky a ustanovenie, ktoré dáva adresátovi túto možnosť by bolo zbavené účinnosti.

26 Z tohto posúdenia vyplýva, že v prípade neexistencie takéhoto upovedomenia adresáta kanceláriou Súdu prvého stupňa nemožno predmetný rozsudok alebo uznesenie považovať za doručené ich adresátovi desiaty deň po ich podaní na pošte v Luxemburgu. V takomto prípade sa za deň doručenia tohto rozsudku alebo tohto uznesenia, od ktorého začína plynúť lehota na podanie odvolania považuje deň, keď adresát potvrdil prijatie buď doporučenej poštovej zásielky, ktorá mu bola zaslaná, alebo odovzdania predmetného rozsudku alebo uznesenia, ktorého prevzatie adresát potvrdil.

27 Na jednej strane je v danom prípade preukázané, že kancelária Súdu prvého stupňa neupovedomila Diputación faxom alebo akýmkoľvek iným technickým komunikačným prostriedkom, že mu napadnutý rozsudok bude doručený doporučenou poštovou zásielkou a že v dôsledku toho sa táto zásielka bude považovať za doručenú adresátovi desiaty deň po jej podaní na pošte v Luxemburgu. Aj keď zverejnenie tlačovej správy na stránke Diputación v deň vyhlásenia rozsudku naozaj nasvedčuje tomu, že mohla byť oboznámená s napadnutým rozsudkom pravdepodobne vďaka

internetovej stránke Súdneho dvora. Táto skutočnosť však nie je schopná sama dokázať, na rozdiel od toho, čo tvrdí Komisia, že by Diputación bola „upovedomená" o doručení spôsobom upraveným v článku 100 ods. 2 druhom pododseku Rokovacieho poriadku Súdu prvého stupňa. Rovnako sa Komisia nemôže dovolávať výkladu tohto rokovacieho poriadku uskutočnenému Súdnym dvorom v už citovanom uznesení Forum des Migrants/Komisia, v ktorom sa Súdny dvor obmedzil na použitie ustanovenia článku 44 ods. 2 tretieho pododseku tohto rokovacieho poriadku, ustanovenia, ktoré tak ako bolo povedané, nie je pre túto vec relevantné.

28 Na druhej strane Diputación tvrdila bez toho, aby jej to bolo vyvrátené, že potvrdila prijatie napadnutého rozsudku dňa 1. septembra 2003. Na podanie odvolania mala počnúc týmto dňom lehotu dvoch mesiacov predĺženú o 10-dňovú lehotu zohľadňujúcu vzdialenosť upravenú v článku 81 ods. 2 Rokovacieho poriadku Súdneho dvora. Lehota na podanie odvolania plynula teda až do 10. novembra 2003. A keď bolo odvolanie podané v tento deň, nie je oneskorené.

29 Z vyššie uvedeného vyplýva, že námietka neprípustnosti podaná Komisiou musí byť zamietnutá.

O odvolacích dôvodoch týkajúcich sa kvalifikácie súm poskytnutých P & O Ferries ako štátnej pomoci

Argumentácia účastníkov konania

30 Nasledujúce odvolacie dôvody predložila Diputación na podporu návrhov svojho odvolania vo veci C-471/03 P.

31 Prvým až tretím odvolacím dôvodom Diputación namieta, že Súd prvého stupňa sa dopustil nesprávneho právneho posúdenia, keď dospel k záveru, že Komisia mohla sumy poskytnuté P & O Ferries právoplatne kvalifikovať ako štátnu pomoc.

32 Prvý odvolací dôvod vyplýva z toho, že sa Súd prvého stupňa dopustil nesprávneho právneho posúdenia, keď pri posudzovaní toho, či Diputación konala ako súkromný investor v bežných podmienkach trhovej ekonomiky, zohľadnil kritérium nutnosti zásahu orgánov verejnej moci.

33 Na jednej strane toto kritérium založené na subjektívnom preskúmaní cieľov verejného zásahu nie je v súlade s judikatúrou (pozri najmä rozsudok z 12. októbra 2000, Španielsko/Komisia, C-480/98, Zb. s. I-8717, bod 16). Jediné kritérium, o ktoré sa mal Súd prvého stupňa v súlade s judikatúrou Súdneho dvora oprieť, je kritérium založené na porovnaní medzi konaním dotknutého verejného orgánu a súkromného investora, zohľadňujúce ekonomickú analýzu konania dotknutého verejného orgánu, opierajúce sa o objektívne a overiteľné skutočnosti (pozri najmä rozsudok z 3. júla 2003, Chronopost a i./UFEX a i., spojené konania C-83/01 P, C-93/01 P a C-94/01 P, Zb. s. I-6993). Hoci pokiaľ by išlo tak ako v danom prípade o nákup služieb, nedalo by sa hovoriť o žiadnej pomoci, pokiaľ by sa transakcia realizovala za bežných trhových cenových podmienok. Nová dohoda by v tomto ohľade bola porovnateľná s dohodami obyčajne uzatváranými medzi námornými spoločnosťami a ich obchodnými partnermi.

34 Na druhej strane by Súd prvého stupňa použitím takéhoto subjektívneho kritéria poprel pravidlo, na základe ktorého by sa posúdenie ekonomickej racionálnosti konania štátu malo posudzovať v kontexte obdobia, počas ktorého došlo k prijatiu sporných opatrení (rozsudok zo 16. mája 2002, Francúzsko/Komisia, C-482/99, Zb. s. I-4397, bod 71). Pri posudzovaní „skutočnej a účinnej" potreby Diputación kúpiť sporné cestovné lístky Súd prvého stupňa nesprávne vychádzal z neskoršej situácie. Rovnako v bode 118 napadnutého rozsudku sa nenáležite nachádzalo tvrdenie Súdu prvého stupňa, podľa ktorého bolo v prípade nevyhlásenia verejného obstarávania o to viac nevyhnutné dokázať existenciu tejto potreby.

35 Ak by bolo pripustené použitie kritéria vyplývajúceho z nevyhnutnosti verejného zásahu, malo by to za následok neprijateľné porušenie rovnosti zaobchádzania medzi verejnoprávnymi a súkromnoprávnymi subjektmi a zásah do zásad právnej istoty a legitímnej dôvery. Ak by verejný zásah bol následne považovaný za nie nevyhnutný, bol by dotknutý súkromnoprávny poskytovateľ služieb vystavený povinnosti vrátiť prijaté sumy, aj pokiaľ by zodpovedali bežným trhovým podmienkam, a to počas dlhého obdobia, ak sa vezme do úvahy premlčacia doba stanovená na desať rokov v článku 15 nariadenia Rady (ES) č. 659/1999 z 22. marca 1999 ustanovujúceho podrobné pravidlá na uplatňovanie článku 88 Zmluvy ES (Ú. v. ES L 83, s. 1, Mim. vyd. 08/001 s. 348). Toto kritérium by mohlo viesť k všeobecnej povinnosti oznamovať všetky zámery verejných zásahov Komisii, aby sa tá mohla vyjadriť o ich oprávnenosti.

36 Druhý odvolací dôvod vyplýva zo skutočnosti, že Súd prvého stupňa nesprávne aplikoval článok 87 ES, keď v bode 137 napadnutého rozsudku vyvodil, že v danom prípade išlo o štátnu pomoci z dôvodu neexistencie potreby kúpy cestovných lístkov. Potreba kúpy týchto cestovných lístkov bola Súdu prvého stupňa dokázaná. Skutočnosť, že tieto cestovné lístky bolo použité, potvrdzuje existenciu tejto potreby. Sumy zaplatené za cestovné lístky, ktoré boli použité, by teda nemali byť považované za štátnu pomoc. Čo sa týka súm zaplatených za ešte nepoužité cestovné lístky, Súd prvého stupňa ich o to viac nemal v bode 23 napadnutého rozsudku považovať za štátnu pomoc. Z novej dohody v podstate vyplývalo, že tieto cestovné lístky možno použiť aj po roku 1998. Sumy zaplatené za celý súbor cestovných lístkov zodpovedali teda službám, ktoré verejná samospráva, ktorá ich financovala, potrebovala, pričom P & O Ferries ostala vo vzťahu k týmto službám dlžníkom Diputación. Začatie konania o preskúmaní pomoci v dôsledku pôsobenia vyššie citovaného rozsudku BAI/Komisia bolo dôvodom zastavenia používania cestovných lístkov v tomto období ako preventívneho opatrenia v očakávaní konečného rozhodnutia Komisie. Súd prvého stupňa teda nesprávne odmietol zohľadniť tento dôkaz, keď v bode 121 napadnutého rozsudku dospel k záveru, že nová dohoda nebola uzavretá na zabezpečenie „skutočných" potrieb. Závery týkajúce sa množstva použitých cestovných lístkov, vybratých destinácií a klimatických podmienok uvedené v bodoch 128 až 130 napadnutého rozsudku sú zjavne nesprávne, pretože Súd prvého stupňa nesprávne posúdil dôkazy, ktoré mu boli predložené.

37 Tretí odvolací dôvod vyplýva zo skutočnosti, že sa Súd prvého stupňa dopustil nesprávneho právneho posúdenia, keď dospel k záveru, že Komisia mohla oprávnene kvalifikovať ako štátnu pomoc všetky zaplatené sumy vrátane súm zodpovedajúcim použitým cestovným lístkom. Komisia mala vykonať ekonomickú analýzu, ktorá sa ponúkala, a dospieť k záveru, že sumy na úrovni trhových cien zaplatené za poskytnutú službu nemožno považovať za ekonomickú výhodu, a preto ani netvoria štátnu pomoc.

Posúdenie Súdnym dvorom

38 Pred analýzou odvolacieho dôvodu vyplývajúceho z porušenia článku 87 ods. 1 ES týkajúceho sa kvalifikácie dotknutých opatrení ako štátnej pomoci, odvolacieho dôvodu rozdeleného na tri časti, Súd prvého stupňa skúmal otázku neprípustnosti predloženú voči tomuto dôvodu Komisiou. Podľa Komisie tento odvolací dôvod spochybňoval právnu silu rozhodnutej veci viažucu sa na už citovaný rozsudok BAI/Komisia a v dôsledku toho nemôže byť posudzovaný.

39 Súd prvého stupňa uznal odvolací dôvod za prípustný. S cieľom dospieť k takémuto riešeniu v bode 77 napadnutého rozsudku uviedol, že právna sila rozhodnutej veci viažuca sa na jeden rozsudok je spôsobilá tvoriť prekážku prípustnosti žaloby, ak predchádzajúca žaloba viedla k vydaniu predmetného rozsudku, týkala sa tých istých účastníkov konania, toho istého predmetu a zakladala sa na tom istom právnom základe. Následne v bodoch 79 a 80 napadnutého rozsudku zdôraznil, že žaloba Diputación smerujúca proti inému aktu, ako je akt, v dôsledku ktorého došlo k vydaniu už citovaného rozsudku BAI/Komisia, nemá ten istý predmet ako žaloba podaná vo veci, v ktorej bol prijatý tento rozsudok, a nestavia proti sebe tých istých účastníkov konania.

40 Takýmto rozhodnutím Súd prvého stupňa prehliadol dosah právnej sily rozhodnutej veci viažucej sa na už citovaný rozsudok BAI/Komisia.

41 V rozpore s tým, ako sa domnieval Súd prvého stupňa, nemal už citovaný rozsudok BAI/Komisia len relatívnu právnu silu, ktorá by predstavovala len prekážku pre podanie nových žalôb majúcich ten istý predmet, týkajúcich sa tých istých účastníkov konania, toho istého predmetu a založených na tom istom právnom základe. Na takýto rozsudok sa vzťahuje absolútna právna sila rozhodnutej veci a predstavuje prekážku tomu, aby právne otázky, ktoré upravuje, boli opätovne predložené Súdu prvého stupňa a posúdené týmto súdom.

42 Už citovaným rozsudkom BAI/Komisia Súd prvého stupňa rozhodol o zrušení rozhodnutia zo 7. júna 1995, ktorým Komisia dospela k záveru, že nová dohoda nepredstavuje štátnu pomoc, a následne rozhodla ukončiť konanie o preskúmaní pomoci, ktoré bolo začaté v prípade pomoci poskytnutej Ferries Golfo de Vizcaya.

43 Zrušenie rozhodnutia zo 7. júna 1995 spôsobilo jeho zánik s retroaktívnym účinkom voči všetkým osobám podliehajúcim súdnej právomoci. Takýto rozsudok o zrušení má tiež účinok *erga omnes*, ktorý mu dáva absolútna právna sila rozhodnutej veci (pozri najmä rozsudky z 21. decembra 1954, Francúzsko/Vysoký úrad, 1/54, Zb. s. 7, 34; Taliansko/Vysoký úrad, 2/54, Zb. s. 73, 104; z 11. februára 1955, Assider/Vysoký úrad, 3/54, Zb. s. 123, a zo 14. septembra 1999, Komisia/AssiDomän Kraft Products a i., C-310/97 P, Zb. s. I-5363, bod 54).

44 Táto právna sila sa nevzťahuje len na výrok už citovaného rozsudku BAI/Komisia. Vzťahuje sa aj na odôvodnenie tohto rozsudku, o ktoré sa výrok opiera, a ktoré je z tohto dôvodu neodlúčiteľné (pozri v tomto zmysle rozsudky z 26. apríla 1988, Asteris a i./Komisia, 97/86, 193/86, 99/86 a 215/86, Zb. s. 2181, bod 27, a Komisia/Assidomän Kraft Products a i., už citovaný, bod 54).

45 Okrem toho je otázka absolútnej právnej sily rozhodnutej veci otázkou týkajúcou sa verejného záujmu, v dôsledku čoho sa ňou sudca musí zaoberať *ex offo*.

46 Aby Súd prvého stupňa mohol v danom prípade rozhodnúť o zrušení rozhodnutia zo 7. júna 1995, oprel sa najmä v bode 80 už citovaného rozsudku BAI/Komisia o záver, podľa ktorého nová dohoda „nepredstavuje bežnú obchodnú transakciu", a v bode 81 tohto rozsudku o skutočnosť, že „kultúrne a sociálne ciele prípadne sledované španielskymi orgánmi nehrajú žiadnu rolu v kvalifikácii [novej dohody] vo vzťahu k článku 92 ods. 1 Zmluvy [zmenený, teraz článok 87 ods. 1 ES]". Súd prvého stupňa nakoniec dospel v bode 82 tohto rozsudku k záveru, že „posúdenie Komisie, podľa ktorého [nová dohoda] nepredstavuje štátnu pomoc, je založené na nesprávnom výklade článku 92 ods. 1 Zmluvy" a že „[z] tohto dôvodu rozhodnutie ukončiť konanie o preskúmaní pomoci, ktoré bolo začaté v prípade pomoci poskytnutej Ferries Golfo de Vizcaya, porušuje toto ustanovenie a musí byť zrušené".

47 Proti už citovanému rozsudku BAI/Komisia nebolo podané odvolanie a v dôsledku toho tak jeho výrok, ako aj už citované odôvodnenie, o ktoré sa nevyhnutne opiera, nadobudli konečný charakter.

48 Z odôvodnenia tohto rozsudku jasne vyplýva, že Komisia mala spornú pomoc kvalifikovať ako štátnu pomoc v zmysle článku 87 ods. 1 ES a že je povinná v dôsledku zrušenia svojho rozhodnutia opätovne otvoriť konanie o jej preskúmaní.

49 Aby vyhovela tomuto rozsudku, Komisia tak, ako bola viazaná, opätovne otvorila konanie o preskúmaní zlučiteľnosti spornej pomoci so Zmluvou. Napadnutým rozhodnutím jednak potvrdila kvalifikáciu pomoci ako štátnej pomoci, ako to urobil Súd prvého stupňa v už citovanom rozsudku BAI/Komisia, a jednak dospela k záveru, že sporná pomoc je nezlučiteľná so Zmluvou. Komisia teda rozhodla o tých istých opatreniach, ako boli tie, z ktorých vyplývala kvalifikácia štátnej pomoci v už citovanom rozsudku BAI/Komisia.

50 Za týchto podmienok, keďže mu bola predložená žaloba podaná Diputación proti napadnutému rozhodnutiu, Súd prvého stupňa nemohol opätovne skúmať odvolacie dôvody vyplývajúce z toho, že sporná pomoc nepredstavuje štátnu pomoc bez toho, aby poprel právny dosah už citovaného rozsudku BAI/Komisia. Následne Súd prvého stupňa tým, že rozhodol, ako rozhodol, poprel absolútnu právnu silu rozhodnutej veci viažucu sa na jeho predchádzajúci rozsudok.

51 Z tohto dôvodu došlo v napadnutom rozsudku k nesprávnemu právnemu posúdeniu v časti, kde sa posudzoval odvolací dôvod vyplývajúci z porušenia článku 87 ods. 1 ES, ktorý vo svojich troch častiach smeroval k spochybneniu kvalifikácie spornej pomoci ako štátnej pomoci. Táto vada však v žiadnom prípade nemá za následok spochybnenie výroku napadnutého rozsudku.

52 Z predchádzajúcich úvah vyplýva, že prvé tri odvolacie dôvody Diputación nemôžu byť vzhľadom na právnu silu rozhodnutej veci viažucu sa na už citovaný rozsudok BAI/Komisia Súdnym dvorom posudzované. Tieto odvolacie dôvody sú neúčinné a musia byť zamietnuté.

O odvolacích dôvodoch založených na tom, že sa Súd prvého stupňa nesprávne domnieval, že sporná pomoc nebola v súlade s právnymi predpismi oznámená Komisii

53 Predtým, ako pristúpil k preskúmaniu žalobných dôvodov, považoval Súd prvého stupňa za potrebné preskúmať otázku, či pomoc, ktorá je predmetom napadnutého rozhodnutia, bola poskytnutá v súlade s procesnými predpismi stanovenými v článku 88 ods. 3 ES a teda či ide o zákonnú pomoc.

54 Vychádzajúc z dvoch skupín domnienok týkajúcich sa jednak dosahu dohody a v druhom prípade neoznámenia tejto dohody, dospel Súd prvého stupňa k záveru, že táto pomoc bola nezákonná.

55 Súd prvého stupňa sa na jednej strane domnieval, že sporná pomoc bola vykonaná v roku 1992 bez toho, aby bola vopred oznámená Komisii, a že nová dohoda neovplyvnila jej podstatu. Rovnako v bode 58 napadnutého rozsudku zdôraznil, „že po porovnaní s vysvetleniami poskytnutými účastníkmi v rámci tohto konania z napadnutého rozhodnutia zjavne vyplýva, že počiatočná a nová dohoda predstavujú jednu pomoc, ktorá bola zriadená a vykonaná v roku 1992 v rámci uzavretia počiatočnej dohody bez predchádzajúceho oznámenia Komisii". Súd prvého stupňa sa následne v bodoch 59 a 60 napadnutého rozsudku domnieval, že „nová dohoda predstavuje len jednoduchú zmenu počiatočnej dohody", ktorá „bola uzavretá s cieľom nahradiť počiatočnú dohodu", a že zmeny počiatočnej dohody vyplývajúce z novej dohody „nemajú v podstatnej miere vplyv na pomoc, tak ako bola zriadená počiatočnou dohodou". V bode 74 tohto rozsudku Súd prvého stupňa upresnil, že „konanie začaté 29. septembra 1993 a ukončené rozhodnutím zo 7. júna 1995 sa týkalo výlučne počiatočnej dohody".

56 Na druhej strane Súd prvého stupňa dospel k záveru, že nová dohoda nebola riadne oznámená Komisii, a to najmä z dôvodu, že list z 27. marca 1995 pochádzajúci od advokátov P & O Ferries a nie od španielskej vlády nemohol byť analyzovaný ako oznámenie novej pomoci. V bode 70 napadnutého rozhodnutia Súd prvého stupňa v tom istom zmysle zdôraznil, že „okolnosť, že Komisia prijala správu o novej dohode bez akejkoľvek námietky v prípade jej platnosti, nemôže v žiadnom prípade zmeniť nezákonný charakter spornej pomoci".

O odvolacích dôvodoch týkajúcich sa obsahu novej dohody z roku 1995

57 Piatym odvolacím dôvodom svojho odvolania Diputación spochybňuje prvú skupinu úvah, o ktoré sa oprel Súd prvého stupňa, keď konštatoval nezákonnosť spornej pomoci. Je potrebné preskúmať tento dôvod pred prvým, druhým a siedmim odvolacím dôvodom, ktoré namieta P & O Ferries vo svojom odvolaní, smerujúcimi proti tej istej časti napadnutého rozsudku.

Argumentácia účastníkov konania

58 Diputación tvrdí, že Súd prvého stupňa s cieľom dospieť k záveru o nezákonnosti spornej pomoci nesprávne posúdil skutočnosti, napadnuté rozhodnutie, ako aj dôkazy, keď v bode 58 napadnutého rozsudku usúdil, že pomoc obsiahnutá v novej dohode z roku 1995 bola „zriadená a vykonaná v roku 1992". Súd prvého stupňa sa v dôsledku tohto nesprávneho posúdenia dopustil omylu v právnej kvalifikácii skutkových okolností a vyvodil zo svojej analýzy nesprávne právne dôsledky. Tým, že svoje odôvodnenie nahradil odôvodnením napadnutého rozhodnutia, takisto zabránil výkonu odvolateľovho práva na obranu.

59 Podľa Komisie sa tento odvolací dôvod vzťahuje len na skutkové okolnosti a obmedzuje sa na opakovanie tvrdení z vyjadrení predložených Súdu prvého stupňa, a preto je neprípustný. Sporná pomoc nebola nikdy oznámená. Súhrn hodnotení Súdu prvého stupňa týkajúci sa tohto bodu bol náležitý v tom, že správne v bode 58 napadnutého rozsudku dospel k záveru, že obe dohody predstavujú jedinú a tú istú pomoc vykonanú nezákonne.

Posúdenie Súdnym dvorom

60 Na jednej strane v prípade prípustnosti piateho odvolacieho dôvodu uvedeného vo veci C-471/03 P sa Diputación na rozdiel od toho, čo tvrdí Komisia, neobmedzil na opakovanie tvrdení z vyjadrení, ktoré predložil Súdu prvého stupňa. Tento odvolací dôvod pozostáva v podstate z presných a podrobných námietok odôvodnenia napadnutého rozsudku, najmä jeho bodu 58. Okrem toho sa týka nesprávneho posúdenia skutkových okolností sporu Súdom prvého stupňa, a preto mu nemohol byť už predtým predložený. Na druhej strane, ak by posúdenie skutkových okolností nepredstavovalo právnu otázku, ktorá je ako taká podriadená preskúmaniu Súdnym dvorom v rámci odvolania, uplatňovalo by sa toto pravidlo s výnimkou prípadu

nesprávneho posúdenia dôkazov predložených Súdu prvého stupňa. Súdny dvor teda môže postihovať nesprávne posúdenie Súdu prvého stupňa týkajúce sa dôkazov mu predložených, najmä ak ten nahradí svoje vlastné odôvodnenie odôvodnením sporného rozhodnutia (pozri v tomto zmysle rozsudok z 27. januára 2000, DIR International Film a i./Komisia, C-164/98 P, Zb. s. I-447, body 48 a 49).

61 Tento odvolací dôvod je teda prípustný.

62 Rovnako je tiež dôvodný.

63 Tak ako správne zdôrazňuje Diputación, pomoc, o ktorej Komisia rozhodovala v napadnutom rozhodnutí, je pomocou vyplývajúcou z novej dohody, ktorú Komisia posudzovala oddelene od pomoci upravenej v počiatočnej dohode.

64 Zo znenia napadnutého rozhodnutia v podstate vyplýva, že nešlo o jedinú pomoc, ktorá by bola vykonaná v roku 1992. Pri konštatovaní nezákonnosti spornej pomoci sa Komisia v bodoch 77 a 78 výlučne oprela o skutkové okolnosti týkajúce sa novej dohody z roku 1995, a teda viažuce sa na pomoc založenú a vykonanú v roku 1995.

65 Komisia tým v bode 43 napadnutého rozhodnutia zdôraznila, že „prvá dohoda uzavretá medzi baskickými autonómnymi orgánmi a Ferries Golfo de Vizcaya bola zrušená a sumy prijaté Ferries Golfo de Vizcaya boli vrátené. Na základe tejto skutočnosti sa stalo konanie bezpredmetným." Komisia pokračovala v bode 44 tohto rozhodnutia poukazujúc, že „v prípade druhej dohody sa Komisia domnieva, že spadá do pôsobnosti článku 92 (teraz článok 87) ods. 1 Zmluvy". Bod 45 tohto

rozhodnutia potvrdzuje rozsah skúmania, ku ktorému Komisia pristúpila, keď upresnila, že „na to, aby sa stanovilo, či dohoda z roku 1995 spadá do pôsobnosti článku 92 (teraz článok 87) ods. 1 Zmluvy, je potrebné určiť, či predstavuje ‚bežnú obchodnú transakciu'". V tomto istom zmysle bod 67 tohto rozhodnutia obsahuje zmienku, že „pomoc, ktorá nás zaujíma, bola udelená v období rokov 1995 až 1998".

66 Z vyššie uvedeného vyplýva, že Komisia rozhodla v napadnutom rozhodnutí o zlučiteľnosti pomoci vyplývajúcej výlučne z dohody z roku 1995 so Zmluvou. Ťažko by to mohlo byť inak, keďže rozhodnutie zo 7. júna 1995 prijaté vo vzťahu k tejto dohode oznámenej Komisii listom z 27. marca 1995 malo za následok povolenie vykonania výlučne tých opatrení, ktoré v nej boli obsiahnuté.

67 Z tohto dôvodu Súd prvého stupňa tým, že dospel v bode 58 napadnutého rozsudku k záveru, že „počiatočná dohoda a nová dohoda predstavujú jedinú pomoc založenú a vykonanú v roku 1992 v rámci uzavretia počiatočnej dohody, bez predchádzajúceho oznámenia Komisii" a v bode 74 tohto rozsudku k záveru, že „konanie začaté 29. septembra 1993 a ukončené rozhodnutím zo 7. júna 1995 sa týkalo len počiatočnej dohody", nesprávne posúdil skutkové okolnosti a obsah napadnutého rozhodnutia, pričom svoje odôvodnenie nahradil odôvodnením obsiahnutým v tomto rozhodnutí (pozri v tomto zmysle rozsudok DIR International Film a i./Komisia, už citovaný, body 48 a 49).

68 Preto je potrebné piaty odvolací dôvod uvedený vo veci C-471/03 P považovať za dôvodný.

69 Z toho vyplýva, že v napadnutom rozsudku došlo k nesprávnemu posúdeniu skutkových okolností tým, že sa dospelo k záveru, že nová dohoda a počiatočná dohoda predstavujú jedinú pomoc vykonávanú od roku 1992.

70 Následne teda nie je potrebné skúmať tri ďalšie odvolacie dôvody smerujúce proti tejto časti napadnutého rozsudku, to znamená:

— prvý odvolací dôvod uvádzaný vo veci C-442/03 P, vyplývajúci z toho, že Súd prvého stupňa nesprávne dospel k záveru, že nová dohoda nevytvorila pomoc nezávislú od pôvodnej pomoci,

— druhý odvolací dôvod, na ktorý sa odvoláva v danej veci, založený na tom, že Súd prvého stupňa sa dopustil nesprávneho právneho posúdenia, keď dospel v bode 60 napadnutého rozsudku k záveru, že zmeny počiatočnej dohody nemali vplyv na jej podstatu,

— siedmy odvolací dôvod prezentovaný v tejto istej veci vyplývajúci z toho, že Súd prvého stupňa v bode 67 napadnutého rozsudku ignoroval dvojitý účinok rozhodnutia zo 7. júna 1995, ktorým Komisia nie len ukončila konanie začaté 29. septembra 1993, ale sa aj výslovne vyjadrila o kvalifikácii novej dohody „účinnej od roku 1995 do roku 1998".

71 Keďže však napadnutý rozsudok vychádzal aj z neoznámenia novej dohody, je potrebné pristúpiť aj k preskúmaniu odvolacích dôvodov týkajúcich sa tejto otázky.

O odvolacích dôvodoch týkajúcich sa neoznámenia novej dohody

72 Tretím až šiestym odvolacím dôvodom P & O Ferries namieta odôvodnenie napadnutého rozsudku, v zmysle ktorého Súd prvého stupňa dospel k záveru, že sporná pomoc nebola riadne oznámená Komisii a v dôsledku toho aj časť odôvodnenia napadnutého rozsudku priamo založeného na tomto závere.

73 Aby dospel Súd prvého stupňa k záveru, že sporná pomoc nebola oznámená, uviedol v bode 62 napadnutého rozsudku, že list z 27. marca 1995 zaslaný advokátmi P & O Ferries členovi generálneho riaditeľstva Komisie „Doprava", ktorý „nemohol byť považovaný za formálne oznámenie novej zamýšľanej pomoci, uzatváral dlhú korešpondenciu medzi oddeleniami Komisie a žalobkyňami a týkal sa zmien postupne vykovaných v dohode". Súd prvého stupňa v tom istom zmysle v bode 64 napadnutého rozhodnutia konštatoval, že list z 27. marca 1995 bol zaslaný advokátmi P & O Ferries namiesto španielskej vlády a bol adresovaný úradníkovi generálneho riaditeľstva „Doprava", napriek tomu, že list Komisie členským štátom SG (81) 12740 z 2. októbra 1981 vyžaduje zaslanie na generálny sekretariát Komisie, a tiež že list z 27 marca 1995 neobsahuje žiaden odkaz na článok 88 ods. 3 ES. V bodoch 66 a 70 napadnutého rozsudku Súd prvého stupňa uviedol, že správanie sa Komisie utvrdzovalo analýzu, podľa ktorej list z 27 marca 1995 nebol aktom oznámenia, a upresnil, že okolnosť, že Komisia prijala správu o novej dohode bez akejkoľvek námietky jej platnosti, nemôže v žiadnom prípade zmeniť nezákonný charakter spornej pomoci. Nakoniec v bode 68 tohto rozsudku Súd prvého stupňa dospel k záveru, že účastníci konania „poskytli informácie postačujúce na to, aby sa konštatovalo, že považovali spornú pomoc za neoznámenú".

74 Pred skúmaním štyroch odvolacích dôvodov P & O Ferries smerujúcich proti tejto časti napadnutého rozsudku je potrebné analyzovať argumentáciu Komisie, podľa ktorej je skúmanie týchto dôvodov v každom prípade zbytočné, v dôsledku čoho treba na ne hľadieť ako na neúčinné.

O neúčinnosti vyššie uvedených odvolacích dôvodov P & O Ferries

75 Komisia tvrdí, že odvolanie P & O Ferries malo výlučne odkladací charakter. Otázka, či sporná pomoc bola či nebola oznámená, nie je relevantná, pretože argumentácia odvolateľky vyplývajúca zo zásady legitímnej dôvery nemôže v žiadnom prípade byť úspešná. Táto pomoc bola namietaná v lehote na podanie žaloby a P & O Ferries, preto nemôže právoplatne požadovať jej zachovanie. Aj keby Súdny dvor rozhodol,

že táto pomoc bola oznámená, a vrátil vec na konanie pred Súd prvého stupňa, ten by musel nutne rozhodnúť, že P & O Ferries je povinná nahradiť spornú pomoc. Za týchto podmienok by Súdny dvor mal bez ohľadu na dotknuté odvolacie dôvody rozhodnúť, že procesné štádium predmetnej pomoci nemá vplyv na zákonnosť článku 2 napadnutého rozhodnutia. Čo sa týka tohto bodu, je spor v štádiu, keď možno o ňom rozhodnúť, a Súdny dvor by z tohto dôvodu mal zamietnuť odvolanie P & O Ferries.

76 Táto argumentácia však vo vzťahu k účinnosti vyššie uvedených odvolacích dôvodov nie je prípustná.

77 Tieto odvolacie dôvody v podstate smerujú proti odôvodneniu napadnutého rozsudku, v ktorom Súd prvého stupňa dospel k záveru, že sporná pomoc nebola oznámená. Bolo to práve toto zistenie o nezákonnosti pomoci, ktoré umožnilo Súdu prvého stupňa, aby rozhodol, že Komisia nebola povinná v takomto prípade preukazovať skutočný vplyv tejto pomoci na hospodársku súťaž a obchod medzi členskými štátmi a mohla v súlade s právnymi predpismi požadovať zabezpečenie vrátenia takejto pomoci bez toho, aby tomu bránila zásada ochrany legitímnej dôvery či výnimočné okolnosti. Na základe tohto zistenia sa Súd prvého stupňa domnieval, že španielske orgány sa v danom prípade nemohli dovolávať pravidla týkajúceho sa lehoty vychádzajúceho z už citovaného rozsudku Lorenz a že Komisia nebola povinná odôvodniť svoje rozhodnutie o nariadení vymáhania spornej pomoci.

78 Za týchto podmienok by mohli vyššie uvedené odvolacie dôvody, pokiaľ sú dôvodné, viesť k zrušeniu napadnutého rozsudku v časti, kde bolo rozhodnuté o nezákonnosti spornej pomoci a následne došlo k zamietnutiu odvolacích dôvodov uvedených v predchádzajúcom bode tohto rozsudku. Tieto odvolacie dôvody nie sú teda na rozdiel od stanoviska Komisie neprípustné.

79 Skutočnosť, že odvolanie P & O Ferries by mohlo mať predovšetkým odkladací účinok, nemá, aj keby bola preukázaná, žiaden dosah na túto analýzu. Čo sa týka návrhu podaného Komisiou, podľa ktorého by Súdny dvor mal rozhodnúť nezávisle od preskúmania vyššie uvedených odvolacích dôvodov, že vrátenie spornej pomoci musí byť každopádne zabezpečené a odvolanie z tohto dôvodu zamietnuté, sa zakladá na chybnej predstave o kompetenciách Súdneho dvora v rámci konania o odvolaní. Takýto návrh by v podstate viedol k tomu, aby Súdny dvor priamo rozhodoval o merite veci. V prípade konania o odvolaní Súdny dvor však nemôže rozhodnúť o merite veci skôr, ako zruší rozsudok Súdu prvého stupňa.

80 Ďalej, v rozpore s tým, čo tvrdí Komisia, je šiesty odvolací dôvod odvolania P & O Ferries jasne formulovaný a môže byť preskúmaný Súdnym dvorom.

O dôvodnosti vyššie uvedených odvolacích dôvodov P & O Ferries

81 Tieto štyri odvolacie dôvody sú úzko spojené a musia byť skúmané spoločne.

— Argumentácia účastníkov konania

82 P & O Ferries sa vo svojom treťom odvolacom dôvode opiera o to, že Súd prvého stupňa sa v bode 62 napadnutého rozsudku dopustil nesprávneho právneho posúdenia, keď sa domnieval, že list advokátov odvolateľky z 27. marca 1995 nepredstavuje formálne oznámenie novej zamýšľanej pomoci. Práve toto totiž bolo predmetom tohto listu.

83 Štvrtý odvolací dôvod vyplýva z toho, že Súd prvého stupňa preto, aby poprel tomuto listu charakter aktu oznámenia, v bode 64 napadnutého rozsudku nesprávne vychádzal zo skutočnosti, že daný list pochádzal od advokátov a nie od španielskej vlády, nebol zaslaný generálnemu sekretariátu Komisie a neobsahoval žiaden odkaz na článok 88 ods. 3 ES.

84 Piaty odvolací dôvod sa zakladá na tom, že Súd prvého stupňa nemohol bez toho, aby sa dopustil neprávneho právneho posúdenia, zohľadniť v bode 65 napadnutého rozsudku, že listy, ktoré odvolatelia zaslali Komisii vrátane listu z 27. marca 1995, boli označené značkou NN 40/93 používanou Komisiou v spise týkajúcom sa počiatočnej dohody. Takáto značka používaná pre potreby komunikácie s oddeleniami Komisie nemá sama osebe osobitnú právnu moc a nemá žiaden vplyv na kvalifikáciu novej dohody ako novej alebo tej istej pomoci.

85 Vo svojom šiestom odvolacom dôvode P & O Ferries namieta, že Súd prvého stupňa sa dopustil nesprávneho právneho posúdenia, keď v bode 66 napadnutého rozsudku dospel k záveru, že jeho analýza bola potvrdená správaním sa Komisie. Naopak, práve takéto správanie Komisie potvrdilo dostatočnosť oznámenia uskutočneného listom z 27. marca 1995.

86 Komisia odpovedá v prípade štvrtého odvolacieho dôvodu, že zo všeobecnej štruktúry konania v oblasti štátnej pomoci v zmysle článku 88 ods. 3 ES vyplýva, že pomoc musí byť oznámená členskými štátmi a že táto požiadavka prevažovala aj pred prijatím nariadenia č. 659/1999. Keďže boli rozhodnutia v tejto oblasti adresované štátom, boli tie jediné povinné oznámiť pomoc Komisii (pozri v tomto zmysle rozsudky z 2. apríla 1998, Komisia/Sytraval a Brink's France, C-367/95 P, Zb. s. I-1719, bod 45, a z 15. februára 2001, Rakúsko/Komisia, C-99/98, Zb. s. I-1101, body 32 a 84). Išlo by o neštandartnú situáciu, ak by oznámenie treťou osobou mohlo ochrániť členský štát pred rozhodnutím, ktorým sa nariaďuje vymáhanie pomoci. Ak sa Súdny dvor domnieva, že povinnosť oznámiť pomoc pripadá v každom prípade členským štátom, je tento štvrtý odvolací dôvod nedôvodný a ostatné dôvody týkajúce sa oznámenia spornej pomoci sú neúčinné.

87 Čo sa týka tretieho odvolacieho dôvodu, Komisia tvrdí, že v bode 68 napadnutého rozsudku, ktorý nebol odvolateľkou namietaný, Súd prvého stupňa zdôraznil, že účastníci konania „považovali spornú pomoc za neoznámenú". P & O Ferries tým, že namieta analýzu Súdu prvého stupňa, podľa ktorej list z 27. marca 1995 nemožno považovať za oznámenia pomoci, zbytočne spochybňuje posúdenie skutkových okolností vyplývajúcich z napadnutého rozsudku.

88 Čo sa týka piateho odvolacieho dôvodu, Komisia namieta, že značka „NN" bola použitá Súdom prvého stupňa pri právnom posúdení, že sporná pomoc nebola oznámená. Súd prvého stupňa sa oprel o tento dôkaz v bode 65 napadnutého rozsudku na účel skutkového zistenia uvedeného v bode 68 tohto rozsudku, pričom toto zistenie nemôže byť spochybňované v rámci tohto odvolania.

— Posúdenie Súdnym dvorom

89 Tieto štyri rozobraté odvolacie dôvody namietajú odmietnutie Súdu prvého stupňa kvalifikovať list z 27. marca 1995 za akt oznámenia.

90 V prípade právnej kvalifikácie skutočnosti alebo aktu Súdom prvého stupňa ide o právnu otázku, ktorú je možné nastoliť v rámci odvolania. Podobne je to aj pri otázke, či je potrebné list považovať za sťažnosť podľa článku 90 ods. 2 Služobného poriadku zamestnancov Európskych spoločenstiev (pozri v tomto zmysle rozsudky z 19. októbra 1995 Rendo a i./Komisia, C-19/93 P, Zb. s. I-3319, bod 26, a z 29. júna 2000, Politi/Európska nadácia pre odborné vzdelávanie, C-154/99 P, Zb. s. I-5019, bod 11).

91 V danom prípade vzhľadom na povahu predložených tvrdení týkajúcich sa kritérií používaných Súdom prvého stupňa na určenie, že sporná pomoc nebola oznámená, otázka, či list z 27. marca 1995 predstavuje alebo nepredstavuje akt oznámenia spornej pomoci upravenej novou dohodou, je právnou otázkou, ktorej posúdenie spadá do právomoci Súdneho dvora.

92 V zmysle ustanovení článku 88 ods. 3 ES „plány poskytnúť alebo zmeniť pomoc" spadajú pod povinnosť oznámenia upravenú týmto ustanovením.

93 Zo samotného znenia tohto ustanovenia vyplýva, že nová dohoda, ktorou bola poskytnutá sporná pomoc, spadala pod takto stanovenú povinnosť oznámenia. Následne, tak ako to správne tvrdí P & O Ferries, je povinnosť oznámenia tejto novej dohody nezávislá od povinnosti oznámenia počiatočnej dohody. V dôsledku toho neoznámenie počiatočnej dohody, ktoré malo za následok jej nezákonnosť, nemá vplyv na posúdenie zákonnosti novej dohody, ktoré spočíva v posúdení rešpektovania požiadavky na oznámenie tejto samotnej dohody.

94 Skutočnosť, že Komisia bola oboznámená s novou dohodou počas konania o preskúmaní pomoci vyplývajúcej z počiatočnej dohody, nepotvrdzuje túto domnienku. Následne, keďže sa napadnuté rozhodnutie, tak ako bolo povedané, týkalo výlučne len pomoci poskytnutej novou dohodou, otázka, či táto pomoc bola alebo nebola oznámená, musí byť posudzovaná nezávisle od skutočnosti, že Komisia začala konanie o preskúmaní pomoci vyplývajúcej z počiatočnej dohody.

95 Skutočnosť, že všetky listy zaslané Komisii odvolateľkami vrátane listu z 27. marca 1995 sú opatrné značkou NN 40/93 používanou Komisiou v súvislosti so spisom týkajúcim sa počiatočnej dohody, nemôže mať sama osebe vplyv na kvalifikáciu pomoci upravenej v novej dohode ako novej pomoci. Súd prvého stupňa sa teda

nesprávne opieral o túto skutočnosť, keď dospel k záveru, že sporná pomoc je neoddeliteľná od opatrení upravených v počiatočnej dohode, a následne rozhodol, že sporná pomoc nebola oznámená.

96 Okrem toho zo spisových písomností vyplýva, že zámerom zaslania listu P & O Ferries z 27. marca 1995 bolo „včas informovať" Komisiu o existencii a obsahu novej dohody, ako aj o želaní strán dohody zrealizovať spornú pomoc.

97 Najskôr, na základe informácií obsiahnutých v tejto dohode a vzhľadom na „podstatné zmeny zapracované do novej dohody" sa Komisia vo svojom rozhodnutí zo 7. júna 1995 rozhodla ukončiť konanie o preskúmaní začaté v prípade počiatočnej dohody. Komisia teda zohľadnila tento list zaslaný úradníkovi priamo zodpovednému za konanie v prípade tohto spisu pre potreby preskúmania opatrení spornej pomoci.

98 Ďalej zo znenia rozhodnutia zo 7. júna 1995 vyplýva, že do novej dohody boli zapracované podstatné zmeny „s cieľom vyvrátiť obavy Komisie". Okrem toho rozhodnutie zo 7. júna 1995 sa končí výslovnou konštatáciou, v zmysle ktorej „nová dohoda vzťahujúca sa na obdobie rokov 1995 až 1998 nepredstavuje štátnu pomoc". Komisia teda nemôže účinne trvať na tom, že nebola informovaná o opatreniach obsiahnutých v novej dohode dostatočne včas na to, aby mohla predložiť svoje pripomienky, ani tvrdiť, že list z 27. marca 1995 neviedol k tomu, aby riadne vykonala svoju kontrolu.

99 Nakoniec zo spisových písomností vyplýva, že sporná pomoc upravená v novej dohode nebola vyplatená skôr, ako Komisia 7. júna 1995 rozhodla o ukončení konania o preskúmaní pomoci začatého v prípade počiatočnej dohody. Prvé platby P & O Ferries boli vykonané až v decembri 1995. Navyše, v bode 77 napadnutého rozhodnutia Komisia uznala, že „sumy boli zaplatené až po kladnom rozhodnutí Komisie zo 7. júna 1995". Okrem toho nová dohoda obsahuje jedno ustanovenie, voči ktorého obsahu nemala Komisia v roku 1995 žiadne výhrady, podľa ktorého

„došlo k prijatiu všetkých potrebných opatrení, aby sa vyhovelo článku 93 ods. 3 Rímskej zmluvy". Skutočnosť, že nová dohoda bola uzavretá pred prijatím rozhodnutia zo 7. júna 1995, neumožňuje dospieť k záveru, že pomoc bola vykonaná pred prijatím tohto rozhodnutia.

100 Z predchádzajúcich ustanovení vyplýva, že Súd prvého stupňa nesprávne došiel k záveru, že dotknutí účastníci konania a Komisia sami považovali spornú pomoc za neoznámenú pomoc.

101 Následne však Súdny dvor nemôže rozhodnúť o deviatom odvolacom dôvode, o ktorý sa opiera Diputación, vyplývajúcom z toho, že Súd prvého stupňa tým, že nerozhodol o žiadosti o predloženie všetkých písomností týkajúcich sa dohody z roku 1995, ktoré by mohli dokázať, že Komisia pristupovala k listu z 27. marca 1995 ako k oznámeniu novej pomoci, poprel právo na obranu a porušil článok 66 Rokovacieho poriadku Súdu prvého stupňa.

102 Súd prvého stupňa sa však nedopustil nesprávneho právneho posúdenia, keď rozhodol, že list z 27. marca 1995 nepredstavuje akt notifikácie zodpovedajúci ustanoveniam článku 88 ods. 3 ES.

103 Zo samotnej štruktúry článku 88 ods. 3 ES, ktorý upravuje vzájomný vzťah medzi Komisiou a členským štátom, vyplýva, že povinnosť oznámenia spočíva jedine na členských štátoch. V dôsledku toho nemôže byť táto povinnosť považovaná za splnenú v prípade uskutočnenia oznámenia podnikom, ktorý je príjemcom pomoci. Tak ako Súdny dvor už rozhodol, mechanizmus kontroly a preskúmania štátnej pomoci upravený článkom 88 ES nestanovuje príjemcovi pomoci žiadnu špecifickú povinnosť. Na jednej strane sú povinnosť oznámenia a predbežný zákaz vykonania navrhovanej pomoci adresované členskému štátu. Na druhej strane je členský štát

zároveň adresátom rozhodnutia, v ktorom Komisia rozhodla o nezlučiteľnosti pomoci a vyzvala na jej zrušenie v lehote, ktorú určila (pozri rozsudok z 11. júla 1996 SFEI a i., C-39/94, Zb. s. I-3547, bod 73).

104 Na túto skutočnosť nemá žiaden vplyv ani okolnosť, že v deň, keď bol v tomto prípade návrh novej dohody predložený Komisii, žiadny právny predpis nestanovoval, že oznámenie na to, aby bolo v súlade s právnymi predpismi, musí byť vykonané dotknutou vládou. Ak požiadavka, v zmysle ktorej oznámenie náleží takejto vláde, bola zopakovaná v právnej úprave Spoločenstva v článku 2 ods. 1 nariadenia č. 659/1999, tento článok len kodifikuje judikatúru Súdneho dvora bez toho, aby platné právo doplnil o čokoľvek nové.

105 Za týchto podmienok Súd prvého stupňa mohol bez toho, aby sa dopustil nesprávneho právneho posúdenia, vychádzať zo skutočnosti, že list z 27. marca 1995 nepochádzal od vlády členského štátu, a následne rozhodnúť, že tento list nepredstavuje akt oznámenia zodpovedajúci požiadavkám článku 88 ods. 3 ES.

106 Súd prvého stupňa teda správne použil ustanovenie článku 88 ods. 3 ES, keď za okolností daného prípadu rozhodol, že list z 27. marca 1995 nepredstavuje akt oznámenia novej dohody.

107 Z vyššie uvedeného vyplýva, aj keď sa Súd prvého stupňa dopustil v danom prípade nesprávneho posúdenia skutkových okolností tým, že sa domnieval, že nová dohoda a počiatočná dohoda predstavovali jedinú pomoc vykonávanú od roku 1992, správne rozhodol, že sporná pomoc bola vykonaná bez toho, aby bola oznámená Komisii. V dôsledku toho Súdny dvor zamieta návrhy odvolaní smerujúce proti tejto časti napadnutého rozhodnutia.

O odvolacích dôvodoch týkajúcich sa dôsledkov, ktoré Súd prvého stupňa vyvodil z neoznámenia pomoci

108 Šiesty až ôsmy odvolací dôvod, o ktoré sa opiera Diputación, majú za cieľ spochybniť odôvodnenie napadnutého rozsudku, ktoré Súd prvého stupňa vyvodil v dôsledku neoznámenia predmetnej pomoci.

109 V svojom šiestom odvolacom dôvode Diputación tvrdí, že Súd prvého stupňa sa dopustil nesprávneho právneho posúdenia, keď sa domnieval v bodoch 142 a 143 napadnutého rozsudku, že sporná pomoc bola nezákonná a že teda nebolo potrebné, aby Komisia skúmala skutočný vplyv tejto pomoci na hospodársku súťaž a obchod vo vnútri Spoločenstva.

110 Tento právny dôvod musí byť zamietnutý. Tak ako už Súdny dvor rozhodol, pokiaľ by Komisia mala vo svojom rozhodnutí dokazovať skutočný dosah už udelenej pomoci, viedlo by to k zvýhodneniu členských štátov, ktoré poskytujú pomoc v rozpore s povinnosťou oznámenia podľa článku 88 ods. 3 ES, na škodu tých, ktoré oznamujú pomoc v štádiu návrhov (pozri rozsudok zo 14. februára 1990, Francúzsko/Komisia, C-301/87, Zb. s. I-307, bod 33).

111 V tomto prípade Súd prvého stupňa, tak ako bolo povedané vyššie, právoplatne rozhodol, že list z 27. marca 1995 nepredstavuje akt oznámenia novej dohody. Následne z toho mohol vyvodiť bez toho, aby sa dopustil nesprávneho právneho posúdenia, že Komisia nebola povinná dokazovať skutočný dosah už udelenej pomoci na hospodársku súťaž a obchod medzi členskými štátmi. V dôsledku toho je šiesty odvolací dôvod nedôvodný.

112 Siedmy odvolací dôvod Diputación sa zakladá na tom, že Súd prvého stupňa nesprávne posúdil argumentáciu, ktorá mu bola predložená, a tým porušiť právo na obranu. Súd prvého stupňa v bode 203 napadnutého rozsudku zdôraznil, že

Diputación nebola oprávnená dovolávať sa „ochrany legitímnej dôvery P & O Ferries", keďže tá sa sama ako zmluvná strana novej dohody dovolávala ochrany svojej legitímnej dôvery. Aj keď prítomnosť výnimočných okolností a nedostatok ochrany legitímnej dôvery boli namietané P & O Ferries, Súd prvého stupňa nemohol dospieť k záveru, že Diputación nebola oprávnená predložiť odvolací dôvod založený na zásade legitímnej dôvery tohto podniku.

113 Komisia tvrdí, že rozsah siedmeho odvolacieho dôvodu sa v priebehu konania menil. Diputación vo svojej replike prebrala odvolací dôvod vyplývajúci z nedostatku ochrany legitímnej dôvery podniku príjemcu pomoci, ktorý tento odvolací dôvod sám predložil Súdu prvého stupňa. Okrem toho však predložil vo svojom odvolaní aj iný odvolací dôvod vyplývajúci z porušenia jeho vlastnej legitímnej dôvery. Z toho vyplýva, že odvolací dôvod vyplývajúci z nedostatku ochrany legitímnej dôvery podniku príjemcu pomoci je novým dôvodom, a preto je neprípustný. V každom prípade je však aj nedôvodný.

114 Najskôr je však potrebné zamietnuť námietku neprípustnosti podanú Komisiou proti siedmemu odvolaciemu dôvodu. V rozpore s tým, čo tvrdila Komisia, Diputación uviedla tak vo svojej replike, ako aj v samotnom odvolaní rovnaký odvolací dôvod vyplývajúci z toho, že Súd prvého stupňa nesprávne posúdil jej argumentáciu, keď zohľadnil len otázku legitímnej dôvery P & O Ferries, napriek tomu, že Diputación sa dovolávala rovnako aj nedostatku ochrany jeho vlastnej legitímnej dôvery. V dôsledku toho je tento odvolací dôvod prípustný.

115 Každopádne však nie je dôvodný. Aj keď je pravdou, že Súd prvého stupňa v bode 203 napadnutého rozsudku výslovne nespomenul „legitímnu dôveru P & O Ferries", v každom prípade však odpovedal na argumentáciu, ktorú v konaní rozvinula Diputación, keď v bode 202 tohto rozsudku rozhodol, že nie španielskym orgánom, ale podniku príjemcu náležalo dovolávať sa existencie výnimočných okolností, ktoré mohli byť základom jeho legitímnej dôvery, s cieľom namietať vrátenie nezákonnej pomoci. Diputación nie je v dôsledku toho oprávnený tvrdiť, že Súd prvého stupňa napadnutým rozsudkom nesprávne posúdil jeho argumentáciu.

116 Vo svojom ôsmom odvolacom dôvode sa Diputación opiera o to, že Súd prvého stupňa nesprávne posúdil tvrdenie v jeho žalobe vychádzajúce z článku 10 ES a zásady riadneho úradného postupu, keď v bode 211 napadnutého rozsudku dospel k záveru, že tieto tvrdenia spochybňovali nezákonnosť spornej pomoci. Odvolateľka naopak tvrdila, že článok 10 ES a táto zásada bránia vráteniu hoci aj nezákonnej pomoci. V dôsledku tohto nesprávneho právneho posúdenia Súd prvého stupňa v skutočnosti ani neanalyzoval tento dôvod a zasiahol tým do práv odvolateľky na obhajobu.

117 Zo spisových písomností však vyplýva, že tvrdenia, ktorými sa Diputación najmä v bodoch 261 a 272 až 275 svojej žaloby snažila spochybniť konanie Komisie, odvolávajúc sa na článok 10 ES a zásadu riadneho úradného postupu, odkazovali na tvrdenia rozvinuté odvolateľom s cieľom preukázať, že sporná pomoc bola riadne oznámená a v podstate sa s nimi prekrývali.

118 Za týchto podmienok nemôže byť účinne namietané, že Súd prvého stupňa nesprávne posúdil tvrdenia Diputación, keď rozhodol, že tie, ktoré boli vyvodzované z článku 10 ES a zásady riadneho úradného postupu, sa v podstate javili ako námietka konania Komisie pri prešetrovaní spisu a spochybňovanie nezákonnosti spornej pomoci. V dôsledku toho musí byť teda ôsmy odvolací dôvod Diputación zamietnutý.

O odvolacom dôvode založenom na tom, že Súd prvého stupňa sa dopustil nesprávneho právneho posúdenia, keď dospel k záveru, že sporná pomoc nie je zlučiteľná so Zmluvou

119 Štvrtý odvolací dôvod vo veci C-471/03 P je jediný, ktorý spochybňuje posúdenie Súdom prvého stupňa, podľa ktorého sa výnimka predpokladaná článkom 87 ods. 2 písm. a) ES na tento prípad nevzťahuje.

Argumentácia Diputación

120 Tento odvolací dôvod má dve časti.

121 V prvej časti tohto odvolacieho dôvodu Diputación namieta, že Súd prvého stupňa nesprávne posúdil odôvodnenie napadnutého rozhodnutia, keď v bode 165 napadnutého rozhodnutia uviedol, že sporná pomoc neprináša úžitok ostatným spotrebiteľom využívajúcim iné námorné spoločnosti schopné prevádzkovať svoju činnosť medzi Portsmouthom a Bilbaom. V bodoch 58 a 59 napadnutého rozhodnutia sa Komisia v skutočnosti domnievala, že článok 87 ods. 2 písm. a) ES sa nemôže použiť z dôvodu neprehľadnosti vo výbere prevádzkovateľa námornej prepravy. Takýmto nesprávnym posúdením znenia napadnutého rozhodnutia Súd prvého stupňa ani neumožnil odvolateľke riadne sa brániť.

122 V druhej časti tohto žalobného dôvodu odvolateľka namieta, že Súd prvého stupňa sa v každopádne dopustil nesprávneho právneho posúdenia pri výklade článku 87 ods. 2 písm. a) ES, keď vychádzal v bode 166 napadnutého rozsudku z pridelenia pomoci jedinému prevádzkovateľovi s vylúčením ostatných spoločností schopných naplniť zamýšľaný sociálny cieľ. V prípade, že by len jediný prevádzkovateľ bol spôsobilý poskytnúť takúto službu na dotknutej linke, nebolo by možné preukázať diskriminačný charakter pomoci vo vzťahu k pôvodu výrobkov a služieb. V takom prípade by sa vzhľadom na skutočnosť, že sociálna povaha spornej pomoci bola uznaná napadnutým rozhodnutím (bod 58), použil článok 87 ods. 2 písm. a) ES.

Posúdenie Súdnym dvorom

123 Pokiaľ ide o prvú časť odvolacieho dôvodu, z ustanovení napadnutého rozhodnutia vyplýva, že Komisia pre záver, že sporná pomoc nespĺňa predpoklad stanovený v článku 87 ods. 2 písm. a) ES, na základe ktorého musí byť pomoc poskytnutá „bez diskriminácie vo vzťahu k pôvodu výrobkov", sa oprela najmä, na jednej strane, v bode 58 tohto rozhodnutia o skutočnosť, že „došlo len ku kúpe cestovných lístkov

od spoločnosti Ferries Golfo de Vizcaya, pričom autonómne baskické orgány nemohli dokázať, že spoločnosť bola vybraná transparentným spôsobom", na druhej strane v bode 60 napadnutého rozhodnutia o skutočnosť, že „baskické orgány mohli dosiahnuť tie isté ciele sociálneho charakteru pomocou rôznych cestovných ponúk".

124 Komisia v tomto odôvodnení usúdila, že Ferries Golfo de Vizcaya bola jedinou spoločnosťou, ktorá bola príjemcom spornej pomoci, a že nebolo preukázané, že by sociálne ciele sledované touto pomocou mohli byť dosiahnuté len kúpou cestovných lístkov od tejto spoločnosti.

125 Na to, aby mohla odmietnuť použitie výnimky uvedenej v článku 87 ods. 2 písm. a) ES, nevychádzala Komisia, tak ako tvrdí Diputación, výlučne z netransparentnosti výberu dotknutého prevádzkovateľa námornej prepravy.

126 Súd prvého stupňa teda správne posúdil odôvodnenie napadnutého rozhodnutia a nezasiahol ani do práva na obranu, keď v bode 165 napadnutého rozsudku dospel k záveru, že „Diputación ani neuvádzala a ani *a fortiori* nepreukázala, že by spotrebitelia mohli mať úžitok zo spornej pomoci pri prípadnom používaní iných námorných spoločností schopných prevádzkovať svoju činnosť medzi Bilbaom a Portsmouthom".

127 V dôsledku toho je prvá časť tohto odvolacieho dôvodu nepodložená, a preto mu v tejto časti nemožno vyhovieť.

128 Čo sa týka druhej časti odvolacieho dôvodu je potrebné zdôrazniť, že Súd prvého stupňa, aby dospel k záveru, že článok 87 ods. 2 písm. a) ES sa nevzťahuje na tento prípad, nevychádzal v bode 166 napadnutého rozsudku len zo skutočnosti, že dohoda o kúpe cestovných lístkov bola uzavretá výlučne medzi Diputación a P & O Ferries.

129 V prvej vete tohto bodu v podstate prišiel k záveru, že „na základe novej dohody P & O Ferries dostane ročne vopred určenú sumu, a to bez ohľadu na počet cestovných lístkov skutočne použitých konečnými spotrebiteľmi". Týmto ustanovením chcel Súd prvého stupňa pripomenúť, tak ako to osobitne uviedol v bodoch 121 a 137 napadnutého rozsudku, že Diputación túto dohodu neuzavrela pre uspokojenie skutočných potrieb, ale s cieľom poskytnúť P & O Ferries výhodu, ktorú by nemala za bežných trhových podmienok.

130 V tomto spore vzhľadom na posúdenie Súdu prvého stupňa v prípade povahy ekonomickej výhody udelenej P & O Ferries ustanovenie bodu 166 prvej vety napadnutého rozsudku v každom prípade postačovalo na právne zdôvodnenie záveru uvedeného v bode 167 napadnutého rozsudku, v zmysle ktorého nemohla byť sporná pomoc posudzovaná ako „poskytovaná jednotlivým spotrebiteľom bez diskriminácie vo vzťahu k pôvodu výrobkov a služieb" v zmysle článku 87 ods. 2 písm. a) ES.

131 Súd prvého stupňa sa teda nedopustil nesprávneho právneho posúdenia pri aplikácii tohto ustanovenia.

132 V dôsledku toho je druhá časť tohto odvolacieho dôvodu nedôvodná, a preto musí byť aj v tejto časti zamietnutý.

133 Zo všetkých vyššie uvedených úvah vyplýva, že Súd prvého stupňa sa dopustil nesprávneho právneho posúdenia a nesprávneho posúdenia skutkových okolností tohto prípadu tým, že neuznajúc absolútnu právnu silu rozhodnutej veci vyplývajúcu z už citovaného rozsudku BAI/Komisia posudzoval odvolací dôvod založený na porušení už citovaného článku 87 ods. 1 ES, a tým, že sa domnieval, že nová dohoda, ako aj počiatočná dohoda predstavovali tú istú pomoc poskytnutú v roku 1992.

134 Vzhľadom na to, že toto nesprávne právne posúdenie a nesprávne posúdenie skutkových okolností prípadu nemajú vplyv na výrok napadnutého rozsudku, napadnutý rozsudok sa neruší.

135 Odvolania sa preto zamietajú.

O trovách

136 Podľa článku 69 ods. 2 rokovacieho poriadku uplatniteľného na základe článku 118 uvedeného rokovacieho poriadku na konanie o odvolaní účastník konania, ktorý vo veci nemal úspech, je povinný nahradiť trovy konania, ak to bolo v tomto zmysle navrhnuté. Keďže Komisia navrhla zaviazať P & O Ferries a Diputación na náhradu trov konania a P & O Ferries a Diputación nemali úspech vo svojich odvolacích dôvodoch, je opodstatnené zaviazať ich na náhradu trov konania.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (tretia komora) rozhodol a vyhlásil:

1. **Odvolania sa zamietajú.**

2. **P & O European Ferries (Vizcaya) SA a Diputación Foral de Vizcaya sú povinní nahradiť trovy konania.**

Podpisy